
a rossz ember

SIGMOND ISTVÁN

Néha a csergőórák is elromlanak, Pajtikám, s olyankor csodálkozva megzörgetik az emberek, szerintem beszélgetni, vallatni akarják, hátha sikerül megfejteni a titkot, hogy miért, miért kellett elromlani, amikor csörögni kellene, de a csergőórák hallgatók, és igazat adok nekik, mert én sem szeretném, ha zörgetéssel akarnának szóra bírni. És azt is megértem, hogy néha elromlanak a csergőórák, hiszen az ember teremtette őket, s néha az ember is elromlik, talán megkeseredik a nyála, vagy sötétebb lesz a szíve valamitől, nem tudom, sem pszichológus, sem biológus, sem más... gus nem vagyok, én csak annyit tudok, hogy az ilyen emberre azt mondják, hogy rossz ember, és mindenfélét kitalálnak róla, az okokat keresik és meg is találják, meg kell találniuk, Pajtikám, mert nagyon fontos, hogy megtaláljuk a rosszság indítékait, mert akkor tovább tudunk hinni saját jószágunkban; némelyek hirdetni is szokták, hogy jóknak születtek és állandóan csak jót cselekedtek, és a feleségük is jónak született és állandóan jót cselekszik, és az apjuk, nagyapjuk, visszamenőleg hetedízigitlen az egész család és az összes ősök jóknak születtek és jót cselekedtek, mint egy automata gép, amely állandóan automata gép, attól automata, hogy automatának teremtették, s ha beledobsz egy pénzdarabot, boldogan csilingel, és eléd helyez egy csomag cigarettát, egyszer aztán gondol egyet, és megrozsdásodik, vagy nem is gondol semmire, csak egyszerűen megrozsdásodik, a hiszékenyek még bele-beledobnak egy-egy pénzdarabot, de akkor már nem csilingel boldogan, csak nyöszörög, mert restelli, hogy nem tud többé automata lenni, aztán már nem is nyöszörög, mert restelli, hogy nyöszörgött valamikor. És akkor jön egy nagyokos, és belerúg, és ha a nem automata-automatának lábai lennének, biztosan visszarúgna, a nagyokosba rúgna, Pajtikám, és igaza lenne, mert a rossz automatának nem lehet sem rúgással, sem zörgetéssel megédesíteni a keserű nyálát, és a szívét sem lehet rózsaszínűvé változtatni.

Valahogy így történik a rossz emberekkel is, akik jók voltak valamikor, de egyszer csak megrozsdásodott a szívük, és mindig akkor hall-

gatnak, amikor cseregni kellene, és amikor hallgatást várnak tőlük, fülsértően csörömpölnek, és akkor rájuk mondják, hogy ezek rossz emberek, és a szomszédok kinyomozzák az okokat, aztán mindenki bele nyugszik, néha egy-egy nagyokos megpróbálja megmenteni őket a jó ságnak, de mindig mindenki rúgással kezdi, a rossz embereknek ettől nem édesedik meg a nyála, csak egyszerűen visszarúgnak, mert őket is kétlábúaknak teremtette az isten, Pajtikám.

Mostanában elégedetlen vagy a leveleimmel, Pajtikám, most is halom, ahogy dűnnyögöd félhangosan, hogy sok a duma, sok a duma, sok a leíró szöveg, jöjjenek már a párbeszéddek, történjék már valami érdekes, de az igazság az, hogy kívánságaidat sosem tudom maradéktalanul teljesíteni, mert a rossz emberek keveset beszélnek, nekik bőven elég az, hogy rossz emberek, mint ahogy nekünk is elég az, hogy jó emberek vagyunk, felesleges ezzel kérkedni állandóan, hiszen léteznek olyan automaták is, amelyek nem csilingelnek, ha pénzdarab kerül a gyomrukba.

Az én rossz emberem, akiről mesélni akarok, nem volt egy a hétköznapok rossz emberei közül, ő egy igazi rossz ember volt, a legigaziabb rossz ember, mert soha senki nem tudta kinyomozni rosszaságának indítékait, biztosan ezért terjedt el róla, hogy rossznak született, a rosszaság kedvéért született ilyennek, mint az automatában a selejt, amelyet káromkodva elhajítanak az emberek, mert nem érdemli meg, hogy automatának nevezzék, ha képtelen automata lenni. Az én rossz emberem nem sírt, amikor a világra hozták, mogorva volt és életunt, és olyan is maradt, sem belső, sem külső színeit nem változtatta meg soha, mindig mogorva volt és életunt, sokan azt hitték, hogy néma is, mert nem beszélgetett senkivel, de tőle sem kérdezte meg soha senki, hogy tulajdonképpen kicsoda, amikor öregkorára letelepedett nálunk, a mi városunkban, ahol az emberek többsége jónak született, és állandóan csak jót cselekedett.

Aztán valaki azt mondta, hogy haldoklik a rossz ember, napok óta nem látták kijönni a házból, hát én elmentem hozzá, mert én még sosem láttam egy igazi rossz embert, Pajtikám.

A kapu nem volt bezárva, végigmentem az udvaron, s halkán kopogtattam az ajtaján.

— Ki az? — kérdezte a rossz ember.

— Én vagyok — mondtam.

Vártam, hogy kérdezze meg, ki az az én, de nem mondott semmit.

— Valaki, aki szeretné látni a rossz embert.

— Jöjjön be — mondta.

A rossz ember az ágyban feküdt, a szobában félhomály volt, majdnem sötét.

— Miút akarsz? — kérdezte.

— Semmit — mondtam —, semmit sem akarok, csak azt mondták, hogy haldoklik a rossz ember, és én szerettem volna látni egy igazi rossz embert, mert még sosem láttam ilyen csodát.

— Ki mondta, hogy haldoklik a rossz ember? — kérdezte.

— Mindenki erről beszél — mondtam —, többen szeretnének idejönni, de nem mernek.

— S te mertél?

— Én igen — mondtam —, mert én olyan jó vagyok, hogy engem

nem lehet elrontani, tetszik tudni, nálunk mindenki jó, az anyám is, az apám is, a nagyapám is jó volt, és nálunk mindenki mindig csak jót cselekedett.

— Mint az automaták, mi?

Nem értettem, hogy milyen automatákról beszél, akkor még nem értettem, Pajtikám.

— Na, ha ilyen jó vagy és bátor, gyere közelebb — mondta —, ül le az ágyam szélére.

— Ilyen bátor azért nem vagyok — mondtam.

— Pedig én nem szoktam gyerekeket enni — bátorított a rossz ember.

— Remélem is — mondtam —, mert én nem szeretnék sem leves, sem második fogás lenni.

— Jópofa vagy — dűnnyögte.

— Tessék elhagyni a pófát, maradjunk csak a jónál — kértem —, mert én inkább jó vagyok, mint jópofa, tessék elhinni nekem.

— Na, közelebb jössz? — kérdezte.

— Nem — mondtam —, nem megyek közelebb, mert félek, nehogy valami baj legyen.

Azt hiszem, dühös lett a rossz ember, Pajtikám, mert egy kicsit felemelkedett, kiszakította a párnát a feje alól, s hozzám vágta, a hangja rekedt volt, de nehogy azt gondold, hogy olyan hüléses rekedtség volt a hangjában, az nem jön ilyen hirtelen, egyik percről a másikra, az ilyen hirtelen jött rekedtséget a könnyek okozzák, amelyek olyan csatornákon közlekednek, amelyek nem vezetnek soha kifelé, látod, ez a rozsdásodás kezdete, amikor a csatorna egyik fele eldugaszolódik, s a könnyek kénytelenek egyirányban közlekedni, mindig visszafelé, s talán ettől keseredik meg a nyál, s ettől nem tudnak még nyüzörögni sem a csergőórák.

— Mire esküdjek? — kiáltotta rekedten a rossz ember.

— Azt hiszem, felesleges — mondtam —, úgysem tudom elhinni az esküjét, mert a rossz emberek esküje nem érvényes a jó emberek számára.

— Hát akkor a rossz emberségemre esküszöm, akarod?

— Én nem akarom — mondtam —, de ha kedve telik benne, hát esküdjék.

És megesküdt, a rossz emberségére esküdt, hogy ha közelebb megyek, semmi bántódásom nem lesz. Mit tehettem volna, mint hogy higgyek az esküjének, és közelebb mentem, Pajtikám.

— Hallod, miért mondják, hogy rossz ember vagyok? — kérdezte a rossz ember.

— Nem tudom — mondtam —, de mindenki azt mondja.

— De miért, miért?

— Azt mondják, hogy rossz ember, de nem olyan, mint a rossz emberek általában, mert azoknál tudni lehet, hogy miért lettek rossz emberek.

— S nálam nem lehet tudni?

— Nem — mondtam. — Azt mondják, hogy még soha nem ismertek olyan rossz embert, aki rossz embernek született volna.

— S én annak születtem?

— Azt mondják — feleltem.

A rossz ember lehunyta a szemét, ültem az ágya szélén, hallgattunk. Teltek a percek, olyan furcsa volt, hogy egy jó ember ül egy rossz ember ágya szélén, látod, ilyesmi is csak velem fordulhat elő, mert hittem az esküjében, hittem abban, hogy sem levesnek, sem második fogásnak nem fog elfogyasztani, tudd meg, Pajtikám, hogy a jó emberek sosem hisznek a rossz embereknek, és sosem ülnek az ágyuk szélére, mert félnek, hogy ők is rossz emberekké válnak, de a jó emberek még egymás ágya szélére sem ülnek, vagy ha odaülnek, akkor sem szeretnek sok ideig egymás mellett tartózkodni, mert félő, hogy megtépik egymást, hiszen nehezen lehet eldönteni, hogy ki a jó és ki a jobb, és ha valaki azt hirdetné magáról, hogy ő a legjobb ember, azt bárki megenné levesnek vagy másodiknak, tudod, a jó emberek között is vannak furcsa fajzatok, éppen mint a rossz emberek között, akik nem restellnek néha befelé sírni, ha bebele sírni való kedvük támad.

Gondoltam, most már elmehetek, semmit sem tudtam meg, semmivel sem lettem okosabb, igaz, nem is akartam megtudni semmit, csak látni akartam egy igazi rossz embert, de nem volt rajta semmi különös, egy közönséges beteg ember volt, Pajtikám, aztán furcsa volt, mert rájöttem, hogy a beteg jó emberek is pontosan ilyenek, ugyanígy lehunyják a szemüket, amikor gondolkoznak vagy ha fáj valamijük.

— Tudom már, hogy miért hiszik azt, hogy rossz ember vagyok — mondta a rossz ember.

— Miért? — kérdeztem.

— Mert én sosem mondtam senkinek, hogy jó ember vagyok, hogy az apám, az anyám, a nagyapám is jó ember volt és mindig jót cselekedett. Azért.

— Lehet — mondtam —, én ehhez nem értek.

— Hallgass ide — folytatta —, mondd el mindenkinek, hogy én azt mondtam, hogy jó ember vagyok és mindig jót cselekedtem, és az őseim is jók voltak és mindig jót cselekedtek, és én egy jó automata vagyok, aki boldogan csilingel, ha beledobnak egy pénzdarabot, és én olyan cseregőóra vagyok, amelyik sosem fog elromlani, mindig cseregni fog, ha azt akarják, hogy cseregjen, mondd ezt el nekik.

— Elmondom nekik — ígértem.

— Most mondok még valamit, amit nem kell elmondanod senkinek, csak neked mondom, akarsz?

— Akarom — mondtam.

És elmondta, Pajtikám, hogy egyszer, egyetlenegyszer rosszat cselekedett, régen volt, nagyon régen, még gyermekkorában történt, amikor megszületett a kisöccse, akinek aranyszál volt a haja helyén, senki sem tudta, hogy aranyból vannak a hajszálai, de ő megérezte ezt, s egy óvatlan pillanatban, amikor senki sem látta, kihúzta a kisöccse aranyhaját. A kisöccse borzasztóan ordított, mert nem akarta, hogy kihúzzák az aranyhaját, de nem tudott védekezni, nem tudott ellenkezni vele, s ott maradt kopaszon, ügyefogyottan és megsemmisülve. A rossz ember aztán megpróbálta a saját hajszálait is kihúzni, de nem sikerült, túlságosan fájt ahhoz, hogy sikerülhessen, pedig arra vágyott, hogy a kisöccse aranyhaját a saját fejére tegye, hátha gyökeret ereszt a feje tetején, aztán megnővesztette volna, hogy hosszan, hullámosan omoljék a vállára, egészen a földig, mint egy aranyzuhatag, mint egy élő arany-

sátor, amely megvédelmezné a szelektől, a fagytól, és az emberek jószágától, rosszásától egyaránt.

S lehet, hogy a rossz embernek igaza volt, Pajtikám, mert jó lenne néha meghúzódní élő aransátraink biztonságában, a szelek és mennydörgések földi háborújának disszonáns hangzavarától védekezve, amely sokszor megsüketít bennünket, s ha süketek vagyunk, saját lelkünk apró zörrenéseire sem tudunk odafigyelni, kénytelenek vagyunk engedelmeskedni a szelek akaratának, amelyek magukkal vonszolják tehetetlen lelkeinket, kis, apró zörrenései pedig a semmibe csuklanak, de nem látványos zuhanásról van szó, hiszen nem tudtuk még eltanulni a filmek kaszkádoraitól a lelki halálugrásokat, lelkeink zörrenéseit nem látta el a természet a megacélosodott idegzet és izomzat mankóival. De ne keseredjünk el, Pajtikám, hiszen azért vagyunk huszadik századi emberek, hogy akkor is higgyünk az álmainkat követő reggeli felkelések értelmében, ha napközben kifricskázzák a szelek lelkeink apró zörrenéseit, s az immár üressé vált zacskó, lelkünk szomorú porhüvelye, hagyja magát a szédület körforgásába hajítani, a mennyekbe és a föld alá, a két lábon járó örömök és az ájult bánatok közé, s koronatanúként ott vagyunk a hit és az élet mennyegzőjén, s ha kell, az elmúlás tornácán kopogtatunk, de kérdem én, Pajtikám, ha megkapaszzkodhatnánk élő aransátraink jól megfont köteleibe, ki tudnánk-e vonni magunkat a kötelező tanúskodás alól, tudod mit: igen, higgyük azt, hogy egyeseknek sikerülne ez az állandó hátra-szaltó, amely tulajdonképpen nyugalmi helyzetet jelentene, mert kiegyensúlyozná a szelek ráncigálását, jó, legyen, higgyünk ebben, de mi lesz akkor a fagyokkal, amelyek jéghideg keblükre ölelnek bennünket aransátraink alatt, mostohaanyák ölelése az ilyen mohó, külvilágnak szánt ölelés, amely kívül a virágszirom káprázatos szépségeit ölti magára, belül pedig szédület, levegőtlenység, fagyhalál. Mostanában levegővel táplálkoznak a lelkek is, s a lélekvándorlás kimegy a divatból, Pajtikám, a lelkek önmaguk társaságában érzik jól magukat, otthon ülök, mint a nyugdíjas suszterek vagy a megbénult, szemlélő vénasszonyok, s akkor jönnek a fagyok, s aransátrainkkal együtt apró sziklakká változtatnak bennünket, de nem kell búsulni, a történelem előcsarnokának végtelenek a méretei, elférünk benne. A belső termék illatát nem tudjuk magunkba szívni, ne felejtse el, hogy sziklák vagyunk, röghöz kötöttek, nem tudunk sem előre, sem hátra mászkálni többé, még akkor sem, ha eljön a tavasz, s örvendve nézzük, ahogy cseppfolyósodik körülöttünk a világ, enged a szorítás, szabadok vagyunk, azaz csak azt gondoljuk, hogy szabadok vagyunk, hiszen aransátraink kötelei, a fagyok leple alatt, elvégezték kisdud játékait, íme, mi vé lettünk: az önfojtogatás inkvizitorai. Na, kell még aransátor, Pajtikám?

Kell, mondd, rendben van, mondom én is, elmennek a fagyok, köteleink szétmállottak, szabadok vagyunk, aztán új kötelekből új aransátraikat építünk magunk köré, némán, öntelten hallgatunk, miénk a világ, de nem kell nekünk, elegen vagyunk: önmagunk. Aztán megjelennek a jó emberek, és azt mondják, hogy rossz emberek vagyunk. De nem akármilyen rossz emberek, hanem igazi rossz emberek, mert annak születtünk. Miért, kérdezzük, miért, miért, de nem méltatnak válaszra, annyi közülünk van a jó emberekhez, hogy néha megszánnak bennünket,

s aranyátrairnk küszöbére köpnek. Nem akarjuk bevallani, de ilyenkor boldogok vagyunk. Na, kell még aranyátor, Pajtikám?

Kell, kell, kell, mondd, építsünk új aranyátrakat magunk köré, aztán lépünk elő, legyünk tékozló fiúk, s hirdessük, hogy jó emberek vagyunk és mindig jót cselekedtünk, az anyánk, apánk, nagyapánk is jó ember volt és jót cselekedett, és azt mondd, hogy elhiszik nekünk, igen, elhiszik nekünk, minden rendben van, elvegyülünk, nem nehéz, egyforma testi s lelki ruhákat viselünk, jók vagyunk, csak arra kell vigyázni, hogy ne mulasszuk el nap mint nap ismételtetni, hirdetni, belegyömöszölni a körülöttünk ténfergők tudatába, hogy jóknak születünk, jók vagyunk, jóknak születünk, jók vagyunk... Aztán felfedezünk egy rossz embert, onnan lehet ráismerni, hogy aranyátorban közlekedik, és akkor kiáltanunk kell: bűdösség van, rossz ember van közöttünk, lehelete megfentözi a levegőt, köpjetek a küszöbére! Hagyjuk, hogy a küszöbére köpjenek, de mi nem köpünk, mi nagyokosok vagyunk: rúgunk. Mi jó emberek vagyunk, s kizárólag csak azért rugdosunk, hogy kitapossuk belőle a rosszaságot, de a rossz embernek nem édesül meg ettől a nyála, és egyszerűen visszarág, szerencséje van, mert őt is kétlábúnak szülte az anyja, Pajtikám. Na, kell még aranyátor? Nem, nem kell aranyátor, de akkor mit kell csinálni, kérde, mit kell csinálni, kérde, én is.

— Tudod, mit akartam csinálni? Miután észrevették, hogy a kisöcsémnek eltűntek az aranyhajszálai, mindenki sírt és jajgatott és simogatták megkopaszított fejét, egy óvatlan pillanatban, mikor senki sem látta, megpróbáltam visszarágasztani az aranyhajszálakat, de nem sikerült. Ötször, tízszer, százszor is megpróbáltam, de sosem sikerült.

És akkor nem volt mit tenni, Pajtikám, a rossz ember elásta az aranyhajszálakat a kertben, a disznóól háta mögé. Azóta biztosan gyökeret eresztettek, szétterebélyesedtek, s aranypalást van a kert, az udvar, a ház alatt, magyarázta nekem, s egy dolgot szeretne még, egyetlenegy, hogy el tudjon menni oda, s ereje legyen foggal, körömmel, puszta kézzel apró darabokra szaggatni a föld alatt növekedő palástot, Pajtikám.

— De erre már nem lesz erőm — mondta. — Segítenél nekem?

— Segíték — feleltem.

— Meg akarom büntetni magam.

— Ha úgy gondolja, hogy erre szükség van — mondtam —, hát legyen.

— Gyere közelebb, és húzd ki egyenként a hajszálaimat.

Pajtikám, szerettem volna, ha ott vagy velem, vagy akárki a jó emberek közül ott lett volna velem, hogy tanácsot adjon, hogy segítsen, mert nem tudtam, mit kell tenni olyankor, ha a bűnösök azért rimázkodnak, hogy lelkeik hóhéraiként tegyél nekik szolgálatot, mert hátha nem is volt bűnös az a rossz ember, vagy az is lehet, hogy tévedés történt, és nem is volt rossz ember soha, lehet, hogy egy egyszerű jó emberről van szó, aki bűnhődni akar el nem követelt bűneiért, és akkor hóhérkodni ilyen ember felett semmiképpen sem jó cselekedet, inkább büntény, és a bűnösök mind-mind rossz emberek, és én nem akarok rossz ember lenni, Pajtikám.

Aztán mégis közelebb mentem, rátettem fejére a kezem, és ott volt Európa a feje tetején.

— Né — mondtam —, itt van Európa a feje tetején!

— Húzzad már! — mondta. — Egyenként!

— Igenis — mondtam. — Egyenként.

Pedig becsületszavamra mondom, Pajtikám, ott volt Európa a feje tetején, a gyűrődések voltak a hegyek, a forradásokban álltak a vizek, s végül különféle barna pettyek, pattanások, sümölcsök képezték a lakott területeket.

— Húzod? ... Húzod már?

— Legalább ötvenet kihúztam már — mondtam a rossz embernek, s tovább bámultam Európát.

Mintha egy ködfátylon néztem volna az egészet, minden olyan mozdulatlan volt és magára hagyott, mintha a városokban nem éltek volna emberek, a vizek semerre sem folytak, csak álltak, egyre álltak, éppen, mint a hegyek, a törpe hegyek, összezsugorodva, tehetetlenül. És akkor fel akartam fedezni magam. Valahol nekem is ott kell lennem, amint egy rossz ember hóhéreként teljesítek szolgálatot, de nem láttam sehol semmit. Mintha nem léteztem volna, úgy nézett ki az egész.

— Itt valami nincs rendjén — mondtam —, hiszen nem látom magam. Vagy nem Európa ez itten?

— Nem — mondta a rossz ember —, ez az én bűnös fejem.

Valahogy hasonlított Európára, de mégsem lehetett az, ugye, Pajtikám, Európa nem lehet egy rossz ember feje tetején.

— Kihúztad őket? — kérdezte izgatottan a rossz ember.

— Most húzom az utolsókat — mondtam —, na, most már kint van az egész.

— Mutasd! — mondta a rossz ember.

Segítség, Pajtikám, segítség, vajon mit kell olyankor tenni, amikor hóhérnak kell lenni, s nem tudsz hóhérekodni, pedig akarnál, akarnod kell, megkértek reá, rimánkodtak, hogy húzd ki, semmisítsd meg a bűnös hajszálakat, de a rossz embernek teljesen kopasz volt a feje, már réges-régen elhullatta a hajszálait, vagy ki sem nőttek soha, vagy talán önmaga kisöccsének képzelte magát, nem tudom, de nem volt egyetlenegy hajszál sem a kezemben, Pajtikám.

— Akarom látni! Akarom látni! Mutasd! — kiáltotta a rossz ember.

— Jogom van látni őket, hiszen az enyém! Hallod? Az enyém!

— Ne tessék hanagudni — mondtam —, de nem volt mit kihúzni, mert a bácsi feje teljesen kopasz.

A rossz ember nem kiáltott többet, lehunyta a szemét, aztán nagy sokára megszólalt:

— Egyedül akarok maradni.

Ilyenkor, azt hiszem, nem kell köszönni, nem mondtam semmit, becsuktam magam után az ajtót, végigmentem az udvaron, és nem tudtam, mit kell csinálni.

Pedig milyen egyszerű volt, Pajtikám, örvendtem, hogy mégis eszembe jutott, egy kicsit fáj ugyan, de összeszorítottam a szám, egyik kezemmel belemarkoltam a hajamba, s kiteptem egy marékra valót, lehetett ötven szál is talán, nem tudom, rohantam vissza a rossz emberhez, a kapu nyitva volt, végigszáguldottam az udvaron, s nagy robajjal benyitottam az ajtón.

— Hazudtam! — kiáltottam. — Hazugság volt az egész, itt vannak a hajszálai, legalább százat kihúztam, ötszázat vagy ezret, nem is tudom,

kár volt ezért a sűrű hajzatént, kár volt bizony... kár volt — mondtam újra —, kár volt — mondtam harmadszor is, de a rossz ember nem válaszolt, Pajtiókám, mozdulatlanul hallgatott.

Álltam mellette egy ideig, sírni akartam, de nem sikerült, mostanában semmi sem sikerül, Pajtiókám, aztán közelebb léptem, széttártam összeszorított ujjaimat, s a hajszálakat a rossz emberre hintettem, remélem, senki sem fogja megtudni, hogy mit cselekedtem, még azt hiszik, hogy halottgyalázásról van szó vagy hogy megtébolyodtam, pedig én csak azt akartam bizonyítani, hogy jó vagyok, tudod, nálunk mindenki jónak született és jót cselekedett, az anyám, az apám és a nagyapám is ilyen volt, mindig mindenki jót cselekedett nálunk, mint egy automata gép, amely állandóan automata gép, attól automata, hogy automatának teremteték. Aztán még arra kérlek, Pajtiókám, hogyha meglátod a rossz ember aranypalástját előbújni a föld alól, kézzel, foggal, körömmel próbáld miszlikre szakítani, hiszen megegyeztünk abban, hogy nincs szükség rá, mert még a történelem előcsarnokába kerülhetünk, mozdulatlan kősziklának a mozdulatlan kősziklák közé, és akkor újra megtörténhet, hogy valaki felülről figyel bennünket, és dermedtnék, mozdulatlanok látja majd Európát, amilyennek én láttam a rossz ember feje tetején.